

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és Kiadóhivatal: I. tized 265. szám, öv. Fried Józsefné urnó házában, hová a kéziratok címezendők.</p>	<p>Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.</p>
---	---	---

A régi székház.

Előttem fekszik a vármegye alispánjának jelentése, melyet a legutóbbi megyegyűlés elé terjesztett és fülembre cseng még a vita, mely a szegvári szék-épület hasznosítása fölött kifejtett.

Amabból azt látom, hogy ez egyébként áldott vidék lakosságát mindenféle járványos kórok tizedelik, hogy a trachoma ma holnap elveszti járványos jellegét és állandó tanyát út köztünk és a kisdedek gyilkos ellenségei: vörheny és torokbajok mind gyakrabban markolnak bele fojtogató kézzel a családok körébe, hogy egy-egy tűzhely boldogságát fel-űlják, — emez arról győz meg, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága egyértelműen óhajtana a szegvári régi széképület közhasznúbb értékesítését a mostaninál, mely alig-alig hozza be az évenkénti tatarozás és fentartás költségeit.

Egyebetve e kettőt, figyelembe véve még hozzá mindazt, ami e szék-épület értékesítése kérdésében az e fölött kifejtett vitában a megyegyűlésen elmondott: hogy előbb egy nemeslelkű grófnő óhajtotta azt egy létesítendő árvalház céljaira megvenni; hogy az e fölött folyt tárgyalások eredményre nem vezettek s hogy ujabban egyik megye-

beli kiváló róm. kathol. lelkész óhajt felekezeti jellegű árvalházat. ugyancsak ez épületben létesíteni; főleg azonban figyelembe véve az elnöklő főispán azon kijelentését, hogy a vármegye vezetői minden, bárholnan eredő eszmét készséggel fogadnak, mely ezen épületek kellő értékesítésére vezethet — hadd mondjam el nézetemet ezen ügyben leplezetlenül, őszintén, úgy ahogy azt legjobb tudásom, de szívem és lelkem is diktálja.

A régi széképület most bérbe van adva. Zsellérek lakják, akikből a vármegye mintegy 230—240 ft évi haszonbért szed be, mely alig elég egy ily nagyarányú épületkomplekszus tatarozási költségeire.

Ami lépés eddig ezen épület értékesítésére történt, kivéven azt az egy esetet, hogy Szegvár község egy izben talán 6000 frtot ígért érte vételárként, mind abban az irányban mozgott, hogy ez az értékes relek a humanizmusnak szolgáljon.

Mert egy a cél, amely a nemes grófnőt és egyszerű lelkész tette serkentí; egy az eszme, amely mindkettőnek akciójában kifejezett nyer: az, hogy ez az épület, mely ma jóformán értéketelenre vált, egyszerre visszanyerje a becsét, s visszanyerje azzal, hogy apát-

lan-anýátlan árvalkat fogad be födele alá, akik ott biztos menhelyet lelve, a haza munkás polgáraiva nevelkedjenek.

Vajjon nem elég újmutatás ez arra: mily irányban keresse maga a vármegye e régi székháza újabb értékesítését és hol találja meg a célt, mely ezen értékesítésnél a legbiztosabb sikerhez vezet?

Az alispáni jelentésnek a vármegye közegészségügyére vonatkozó része határozott választ ad e kérdésre, mert hiszen szinte kiáltóan hívja fel figyelmünket arra, hogy egy megyei közkórház létesítése elől tovább alig térhetünk ki.

Azt mondja e jelentés egy passzusa, hogy az elhatalmasodott trachoma sikeresebb gyógykezelése céljából egy járványkórhoz rendezendő be s vajjon nem-e idősebb volna, egy állandó megyei közkórház létesítésén fáradozni, mint-szen ily időleges közkórházba beruházni a pénzt, amelyről azt sem tudjuk, hogy — ha ma beszűntetjük: nem válik-e holnap újabb létesítése szükségessé?

Azonban, bár tagadhatatlan, hogy az a régi széképület egy megyei közkórház céljainak, a szükséges átalakításokkal legjobban megfelelj; bár — mint alant kifogom mutatni — a vármegye ehez a szükséges beruházási és

TÁRGA.

Mármarosri vig-élet.

Eljött az ősz, vele a nagyszabású vadászatok is, melyek itt az őszi hónapokban megszoktak ejtetni.

Régen sovárogtam már egy ilyen vadászat után. Számtalanszor bebarlangoltam a közeli hegyeket, sokszor pihentem meg egy-egy hatalmas tölgy pázsitos árnyában, vagy üdítettem fel — nehéz, meredek úttól elfáradt testemet, a csörgedező patak hűs habfodraiban, gyönyörködve a kristálytisza vízben vígan szökellő kis pisztrángokban.

Szép vidék, de nem regényes; mert mindenütt látszik rajta az emberi kéz nyomai. A távol kékes ködéből reám meredeztek a nagy hegyesek bércei, melyeken túl a havasok sziklarégiója alkot csodás panorámát.

Szenvedélyes vadász létémre nem esod: ha ezek a képek bűvös hatással vonzottak magukhoz.

Vöröfényes őszi délután volt ahogy ablakomból szemléltam a közeli hegyeket, mikor csendes kopogtatás vert fel ábrándozásomból. L. bácsi lép be szobámba, szelíden mosolygó szeméből előre kiolvasom, hogy valami kellemesen akar megjelni.

— Jössz e őcsém vadászni? kezdé beszédel.

Örömben keblemre szoritottam a jó öreget.

— Hogy ne mennék? Nincs az a pontentát, mely visszatartana!

Örömmel búcsúztam el tőle ahogy távozt, a mielőbbi viszontlátásra. Elő a puszkával, nehány golyós töltényt készíteni csak perc műve, a lakcipőt erős vadászcizma váltja fel, az való a durva kövekre.

Fajd-tollas kalapom, kis vadász kabát, elő a togaró! ne lepjem tovább a por. Rövid negyedóra múlva teljesen felszerelve talált a kocsi, mely az „igéret földéhez” vezet. A kis vadászkoosin L. bácsi és két barátja ult, kik szintén öreg hivi a vadászó Diannának. Elindultunk végre.

A kis mokánylovak vígan poroszkáltak a kanyargós hegyi útakon; minden fordulónál új kép tárul élénk . . .

Beesteledett, mire elérünk B . . . faluba, hol a jegyző vendégszerető házánál szállottunk meg. Igen kedélyesen töltöttük az estét és vacsora alatt eldöntötték a „stratégiai” kérdések.

Elhalgattam volna akár reggelig szívesen a vadászkalandok hosszú sorát, miket az ősz Nimródok mesélgettek — ha L. hátyám nem indítványozza a lefekvést.

. Lépések nesze ébresztett fel. Először is az ablakhoz futottam: milyen az idő?

Hűvös reggeli szél csapódik be a nyitott ablakon. Csak halvány világosság dereng még keleten s a fogyásban levő hold hint némi kétes fényt a vidékre.

A ház előtt hatalmas alakok járkálnak, suttogva beszélnek egymással, A hajtók voltak, cafatos gabájukba bujva, medvebőr sapkájuk a fülig lenyomva fejköbe.

Rövid fél óra múlva minden vadász talpon volt. És rendben is lett volna min-

den, csak a jegyző kopói nem voltak fellelhetők sehol, míg egy jó tüdejű oláh legény elő nem vette a kürtöt, melynek mélabúis, majd felhúható harcosgámba variáló hangja elő nem csalta őket valami szalmás szinből.

Miután a jöfőte szilvóriumot rejtgető kulacs megtette körüljárt — elindultunk. Idegen ember vándorló kirgizek táborauak hihette volna expedíciókat.

Elöl mentünk mi vadászok az öreg „Nucu” vezetésé alatt, aki őcska, drótozott flintájával vállán bejárta már az erdőknek minden rejtékét és így jobban ismerte azt, mint saját udvarát. Utánuk szépen párosával összekötve jöttek a kopók — száma négyen. Tudták a dögök: mi vár rájuk, szinte reszelttek az izgatottságtól. Végül a hajtók sora következett. Mind jökdéví oláhok, sületlen élcelkek biztatva egymást. Mindenkélt ott van éles baltája, mely a mármarosri oláhnak egyedüli fegyvere. Ezzel éppen cikl figyelven hasítja szét a netalán rárohanó mackó fejét, mint a kareszt fényő sudarát.

Szürke ködfátyol terül el a néma csendbe borult vidéken. Még nem érintette „Aurora” arany ujjaiat az ég peremét, mikor farszót maszás után felértünk a gerinc-re, ahol fél órát pihentünk, hogy új erőt gyűjtsünk a további keserves masszáshoz.

A hűvös reggeli szellő lassan-lassan szétszaggatja a köd szürke palástját, az első napsugár fut át a vidéken, megaranyozva a havas sziklagerincét, melyen a szep-lőtlen első hó pompás szivárvány-színjáték-bau veti vissza a sugárt.

Mindenki elfutul kijelölt állására, a hajtók is elmennek nagy kerülő utakon a

fentartási tökével is rendelkezik — a régi székélet nem pusztán ez irányban, hanem egyébként is értékesíthető volna a humanizmus szolgálatán.

Nem is kell egyebet felhoznom, mint azoknak nemes törekvését, kik ez épületet árvaházzá kívánták átalakítani. Hiszen vármegyénk az egész ország területén a legszegényebb humanitárius intézetekben és e dúsan termő föld vagyontalan árvái, munkaképtelenné vált szegényei nyomorultabbak ma a páriánál, ki legalább a gazda asztaláról lekerült morzsákon elődhet.

És e gazdagon termő föld vármegyéjének egy 60,000 frt értékű objektuma lever ma értéktelenül; egy objektum, amely annak a kitaszított árvának menhelyt adhatna, befogadhatna biztos födele alá, megóvhatná az idő viszontagságai ellen, meg az elzüllesztől és emberre nevelhetné, ki nem nyúga, de hasznos tagja legyen a társadalomnak.

Amit egyesek áldozatkészsége teremteni képes; amin egy-egy emberbarát sikerrel fáradoz: azt ne bírná meg ez áldott föld gazdag lakosságának összessége?

Hiszen egy árvaház létesítése, mikor az épület megvan hozzá, nem róna vállainkra olyan szerföltt nagy terhet s miért várná arra, hogy egyesek, magának s másokéink a szegénybelyeget, mely szerint képtelenek vagyunk a magunk erejéből ily emberbaráti intézetnek életet adni? Miért engedni meg azt, hogy e megye területén egy *felekezeti jellegű* árvaház létesüljön, mikor módunkban van olyant teremteni, amely nem ismer különbséget árva és árva között, hanem — *felekezetre való tekintet nélkül* — mindeit befogadja *egy közös, meleg fészekbe?*

A vármegyei közművelődési alap ma 4459 frt 35 kr. Kepezze ez, bár kicsiny magját a létesítendő árvaháznak.

Róljunk magunkra egy kis önkényes adót. Szavazzon meg a megyei törvényhatóság állandóan 1 százalék kultúradót, amely kizárólag a fent jelzett celnak szolgáljon és rendelkezésére fog állani évenként 4800 frt. Indítsunk mi magunk gyűjtéseket, vonjuk be az akcióba az összes közsegeket, hívjuk ki ezek áldozatkészségét és nincs kétségem az iránt: hogy nem hiála apellálunk a közönség, a társadalom, a közsegek áldozatkészségéhez, nincs semmi kétségem az iránt: hogy rövid időn összekerül az alap, amely Csongrádvármegye első emberbaráti intézete, az árvaház megnyitását lehetővé tegye.

A honfoglalás ezredéves fennepétől alig néhány év választ el bennünket,

Lehetne-e ezt méltóbban megünnepelelnünk, mint ily emberbaráti intézet megteremtésével?

Csak hogy chez nem elég a szó: ide tettek kelleneek!

Ne azon sopánkodjunk, hogy a régi székélet mitsem jövedelmez. Ne azon törjük a fejünket, hogyan csapjunk vele vásárt, hanem: hogy mi magunk mely célra fordíthassuk azt a legáldásthozóbban.

Az az épület ma egy holt töke. Fölbeszéljük és azt mondjuk rá, megér 50—60000 forintot; de vajjon ki ad érte csak 30000-et is?

Senki! — Mert aki — rajtunk kívül más — valamely humanitárius célra vevő meg, az szamot vet magával és jól tudja, hogy 30.000 frttal új, modern épületet építhet.

Az az épület tehát csak nekünk ér 60.000 frtot és nekünk is csak úgy és akkor, ha kellően tudjuk hasznosítani, de ez a hasznosítás semmiesetre sem lehet a mai, mely mellett az objektum örök időkre csak holt töke marad és nap-napra többet vesz becséből.

Keressük e hasznosítást az itt jelzett irányban és az a holt töke megelevenül, hogy áldása legyen az egész vármegyének, mentsvára a hajléktalan árvának.

De azért ne tévesszük szem elől a megyei közkórház kérdését sem, melynek elodázhatlan létesítésére az alispáni féléves jelentés olyan ékesszólóan rámutatott.

Hiszen ehhez is megvan az alap abban a 65,453 frt 4 krt tevő összegben, mely ma, mint kórházban kezeletetik a megyei közpénztárban.

Egy cikkely kerete azonban nagyon is szűk ahoz, hogy ket ily nagyfontosságú tárgyat felöljelen s így a közkórház létesítéséről majd csak legközelebb írrok.

Eánfalvi Lajos.

Alispáni féléves jelentés.

(Felőlvastatott a f. évi október 23-án tartott megyei közgyűlésen.)

Tikintetes Törvényhatósági Bizottság!

A folyó évi ápril 30-án s folytatva tartott törvényhatósági közgyűlés óta a közigazgatási bizottság terén mai napig felmerült fontosabb eseményekre vonatkozó előző jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

A vármegye közönségét legközelebről érdeklő szentes-h. m. vásárhelyi vicinális vasút kérdése, folyó évi ápril, 30-án beterjesztett jelentésben tárgyalta közigazgatási bejárás óta azon stádiumba lépett, hogy a nagymélt. kereskedelmi miniszter ezen vonal érdekeltiséget folyó hó 20-ra Budapestre kitűzött concessioális tárgyalásra egybehívva, az Lukács Bela keresk. minisz. államtitkár előkötete mellett, vármegyénk főispánja ő méltóságának vezetése alatt álló bizottság közreműködésével megejtettet s az ebben részt vett nagy teljes tájékozást nyertek mindazon feladatok teljesítésére nevez, melyek ezen vállalattal kapcsolatban állanak — és így végleg constatalva lón azon összeg,

hosszu mely völgy végére, mely meghajlandó volt.

Állásom éppen a gerincem keresztült vezető út gyalogvényé. A fenyők régiójában vagyok s gyönyörű kilátás kínálkozik mindentek. Alattam a sűrű parázattól kibontakozó falkak teinének el, több apró hegyek csoportja, majd a lengyel havasok láncá tün elem, míg a másik oldalról Szathmármegyébe látok.

Tiszta időben meglehet látni Szathmárt is. Szívem örömmel dobban fel, a mint a szeretőt alföld körvonatát látom.

Az alattam esterűlő tölgyesek már farkak minderrütt sárgán bukkán elő a hervadó lomb.

Fájdalmas érzés fog el: látva a természet lassú elhalását.

Nap napra több a sárga levél, jobban jobban pirogódik a szárazos tölgyet körülövező vadszőllő levele. Lassan hal el minden, mígsem a tél fagyos tüdérére lebben át a vidéken és deret hozó szelek szárnyai irgalmatlan lesöprik a lombot s összeszuszálják a tövises kőkenyitá hánvas kek gyümölcsét.

Csak a fenyves nem változik soha. Neki nem árt a hideg, haragos zöd színet megtartja levele télen nyáron.

Rejtelmes esend van itt. Aratók éneke, estei hangszó ismeretlen melódiák e tájon.

Balsamos szellő enyeleg a tölvelekekkel, az ózanos levegő mártat möhöz: szívja be a táguló tüdő.

Fejem fölött egy kis harkály kopogtatja fészékében munkáit a fa kergész a; neme eszembe: messze hatlik kapcsolása; majd egy negedes lebbenéssei a másik ágon

terem, esilogo harmatot verve le szárnyával. Hátam mögött hívó csipogással bujkál egy hajtóúk. Reméltem rebben fel, ahogy megpillant és kátogva csapódik át a sötét tölgyek sűrű labirintjébe.

A kopók hangja ver fel melázásomból, Távot tölem folyhat a hajtás, mert a szellő csak néhány akordját hozza el hozzám a vadász-muzsikának.

Közelebb-közelebb jönnek, majd egy fordulóval ismét elhal hangjuk. Leírhatlan, milyen hatással van ez a koncert a vadász lelkére. Szinte látom, mint kapta fel az öreg *"dobos"* a nyomot. Amint megcepta finom szimatját az idegen vad parfüm, rögtön felnyiffan, fájdalmas hangjában parosul az adáz düh es verszomj.

Meghalottak társai a kallozását és mind felhagy a kereséssel, nyomul az öreg után szárnyú csahóással, ki vekonyan, ki vastagon, ami gyönyörű harmóniába olvad a hajtók kürtöcséivel, melytől harmazva riad fel a kíváncsi szajka.

Most egy orom mögül ismét előtér a banda, dámoni zajjal közelédek. Kezem a ravaszon nyugszik, . . . mindjárt itt lesznek, vajon mi hozták? . . . Oh Dianna! a szálas erdőben jól látom, mint csapódik erre három óz: de jóval alantabb, semhogy ráé lehessenek. Alig éri lábuk a földet a szeditő i. amban (nem látta) önök ily rohanót ott: a lófuttatón).

Elő: az öreg bak, hosszan elnyúló de rékkal, utána két háremhölgye rohan.

Dir-durr! hangzik alattam két lövés, százsztoszan verődve vissza a mohos szikla

falaktól, a kutyák is elhaltattak: kell lenni valaminek.

A hajtók is mindjárt itt lesznek, ismét dördülnek el lövések.

De ni, valami mozog jobbfelől a bokor alján. A hogy jobban szemügyre veszem, hát látom, egy róka koma akarja megneuenti vedlett bundáját. Durr! — fegyverem füstjének eloszása után látom, hogy a koma nagynehezen vanszorog lefele, de a lövéssem előrohant kutyák hamarosan elégetelt vetek az irháján. —

. . . Éles kürtészó harsan fel a völgyből, egyik szikla a másíknak dobjá a hangot mely lassan-lassan gyengülve vész el a távolban. Vége a mulatságnak. Még egyszer széttekintek a vidéken. Tekintetem akaratlanul is az áldott kedves alföld felé fordul.

Fájó érzés fog el, mikor szülőföldem körvonatától, meg a suttogó fenyvesfolt bűsüt veszek. Ki tudja: mikor látom őket viszont? — Nagy kinnal és vergődessel leereek a szakadékos úton egy tisztásra, hol már az elcjtett két gyönyörű óz telett itták az áldomást. Egy hajtó is hozott egy tarkas kölyköt meiyet a hajtásban jött le.

A macskó pedig, mely eilen tulajdonképen indultunk nem volt megtalálható. Azóta már a negyedik határban delektálta magát bizonyval a finom szerdeler. De azért szép eredménye volt fáradozásunknak Vigan térünk be a faluba, hol aztán bicstűt mondva a derék kompaniának, meg az elragadó szép vidéknek, visszatértem a városi élet megtunt zajába.

St B . . .

mely előre láthatólag a vállalat létesítésénél igénybe veendő létszen, s mely összeg 792 ezer forintban állapított meg.

Ezen építési költség fedezésére nézve a község tárgysorozatának 6. pontja alatt felvett jelentésem és a törvényhatósági közlések építési, kezelési és fentartási kiadásairól 1891—1892-ik évekre készített és a tárgysorozat 7. pontja alatt felvett költség-előirányzatban a vármegye viszonyaihoz képest gondoskodva van. A továbbiak iránt a vasúti végrehajtott bizottság fogja a szükségességeket megtenni.

Általánosságban kiemelendők tartom még azt is, hogy a regále-kártalanítási eljárás a vármegyei közigazgatási bizottság által kiküldve volt albizottság által a vármegye összes községeire nézve befejezve s így ezen, a vármegye községeit pénzügyileg közérdeklő ügy megoldást nyert.

A vármegyei adminisztratív szegényfoltját képező tegyelmi ügyek, és pedig a csongrádi vti községi előjárás ellen megindítottak részben befejezést nyertek, amennyiben Máté Imre II od bíró, Borbás Mihály volt jegyző állásuktól elmozdítottak, Molec Nándor pedig pénzbüntetésben marasztaltattatott.

Mészáros Károly városi főjegyző pedig ezen, és a Bányai Antal volt adószedő és árwapénztárnok által elkövetett sikkasztásból kifolyólag folyamatra tett fegyelmi ügy befejezéséket, első fokú határozattal hivatalától elmozdított és reá vonatkozólag, valamint Kajtár Pál volt városi bíró ellen is 3266 forint 93 1/4 kr erejéig a felelősség kimondatott.

Draskovich Dezső városi pénztárnok ellen folyamatba tett fegyelmi ügy befejezéséig az okon nem nyert, mert az általa köteleességszerűleg elkészített számadások felülbizárlása még eszközölhető nem volt.

Csemegi Antal volt főszolgabíró ellen folyamatba tett fegyelmi ügy a befejezés stádiumában van, s eddigi befejezését az akadályozta, hogy nevezett, hosszabb ideig súlyos beteg lévén, a vizsgálat folytatása ez által akadályba ütközött.

Szentes városában a Döme-féle sikkasztási ügyből kifolyólag megindított fegyelmi eljárás ügyiratai, a fegyelmi határozat ellen közbetevett felelőssé folytán a nagymélt. belügyminisztériumhoz terjesztettek fel.

Egy újabb fegyelmi eset merült fel Kistelek községben, ahol dr. Cicatricis Lajos járási főszolgabíró, Beszedits István községi jegyző ellen többrendbeli szabálytalan eljárás és mulasztás folytán a fegyelmi vizsgálatot elrendelte, s nevezett egyszersmind állásától fel is függesztette.

Fontosabb eseményképe még azt is felemlítem, miszerint Szentes városban a városi tisztújítás folyó hó 22 én és folytatva tartott tisztújító szék alkalmával minden fennakadás nélkül megejtett.

Végre jelentem, hogy az időközileg tagsági jogukat veszített vármegyei volt bizottsági tagok helyeinek betöltésére vonatkozó indítvány a tárgysorozatba felvéve az okon nem lett, mert a vti bizottsági tagok névjegyzékének összeállítását, — melyet eddig is meg kellett volna ejteni, — nem bírtam eszközölni az okon, mivel az illetékes adóhivatalok a legtöbb adót fizető névjegyzékét — nem lévén kiróva az évi adó — meg nem küldhették. Ez ügyben már a nagymélt. belügyminisztériumhoz is tettem

előterjesztést, de abban azon értesítenem kívül, hogy a névjegyzékek megküldése iránt a nagymélt. pénzügyminisztérium utján intézkedés tétetett, egyébrendeletet nem nyertem.

(Vége következik.)

Ujdonságok.

Szentes, 1890. nov. 6.

— **Személyi hír.** Zsilinszky Mihály főispán tegnap a déli vonattal a fővárosba utazott.

— **Főlebbezés az árterfejlés ellen.** A körös-tisza-marosi ármentesítő társulat f. évi május havi közgyűléséből kiküldött ötös bizottságok által elsőfokúlag elbrált árterfejlészi főlebbezések a f. hó 18-ig bezárólag nyújthatók be Szentesen a társulat elnökségéhez. E második fokú elbrálás *Dékány* Mihály földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsos közbenjöttével történik és így reményienünk lehet, hogy a főlebbezők több figyelembe fognak részesülni és az elbrálás méltányosabb leend, mint volt az ötös bizottságoké. Ha ez nem történik, ha itt is oly képtelen követelésekkel állanak elő a reklamálokkal szemben, hogy főlebbezéstük hasonló hitelességű adatokkal indokolják, mint a milyen a társulatnak műszakilag főlvizsgált árterfejlésze, úgy kar ezt a játkot (mert csak annak élvezhetjük) tovább üzni és a főlebbezőknek újint haszontalan költségeket okozni.

— **Statutum és kinevezés.** *Aradi* Kálmán főkapitány csak tegnap kapta meg a hivatalos okmányt, melylyel a főispán őt Szentes város főkapitányává nevezte ki. Ebben az okmányban az a nevetes, hogy a kinevezés világosan és félremagyarázhatlanul a most érvényben levő régi szervezési szabályrendeletben foglalt minden javadalmak élvezetével van kapcsolatban. E javadalom 850 forint évi fizetés és a járatiokból befolyó jövedelem, melyből azokban a főkapitány maga tartozik a járatiok kiállításához szükséges munkaerőt, a saját költségen alkalmazni. Ugye a régi statutum napjai, közudomás szerint, megvanak számlálva s a már most törvényhatósági jóváhagyással ellátott új statutum értelmében a főkapitány évi fizetése nem 850, hanem 1000 forint, amiből 150 forintot a járatiok kiállításának elvonásáért kárpótlásul kapna, ellenben a járatiokból befolyó jövedelem ezután a városé volna és ez is tartozik a kiállításukhoz szükséges munkaerőt alkalmazni, amiről az új statutumban szintén gondoskodva van. Statutum és kinevezés tehát nagy ellentmondásba jö egymással, mert ez utóbbit a főispán, a belügyminiszteri rendelet értelmében, mely *e tekintelen* az újabb rendelettel sem módosult, minden körülmények közt az érvényben levő statutum alapján volt kénytelen eszközölni, míg az új statutum fölött lefojtot legutóbbi megyegyűlési vitánál a törvényhatóság többsége ezt nem vette figyelembe és megmaradt az eredeti módosítás mellett. Mindenesetre érdekes konfliktus, amelyben valószínűleg a belügyminiszter lesz a döntő szó.

— **Népesedési mozgalom.** Vármegyénk területének a f. évi április 30 tól október 29-ig terjedő felüli népesedési adatait a következő részletek tüntetik fel. Született a lefojtot időszakban összesen 1402 gyermek és pedig: 716 fiú, 686 leány, a két nembeni közt együttesen 79 törvénytelen. Elhalt összesen 998 egyén és pedig 607 fi 491 nőnemű. Az elhalálozás oka 1 esetben gyilkosság, 7 esetben öngyilkosság, 18 esetben pedig véletlen szerencsétlenség volt. Egy-

bevetve a születéseket és elhalálozásokat a lakosság szaporodása 404 egyén. Házasság ugyaneken lefojtot fél alatt a vármegye egyes területein 180 kötöttet.

— **Püspökavasztás.** A *Szeberényi* Gusztáv dr. volt bányakerületi püspök elhalálozása folytán megürit püspökségre, mint arról már lapunk korábbi számaiban hírt adtunk, a szentesi ág. evang. egyház a f. hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésen ejtette meg a szavazást, szavazatát *Sarkány* Sámuel piilisi esperesre adván, ki annak idején ellenjelöltje volt a nemrég elhunyt kitünő püspöknek s kinek ma legtöbb kilátása is van arra, hogy *Szeberényi* utódja legyen.

— **Miért vándorolnak ki a szt-Andrásiak?** A kis Bekés szt-András község lakosságát jó idő óta egy sajtóságos járványos kór tizedeli meg: a kikötözés. *Rákócfa*, *Izsák*, *Vadász*, e vidékünkön névről alig ismert községek szt-Andrási polgárokkal népesülnek meg, kik otthagyták a Körös mentét, hogy jobb hazát, megélhetőbb otthon keressenek. Ujabbban azonban a szt-Andrásiak kivándorlása veszedelmes mérveket üt és a kivándorlásra beiratkozók *Silinygyida* igyekeznek, amely a leírás szerint valóságos Eldorádója a földművesnek, amennyiben egy hold föld örökre 7 fr. A szt-Andrásiak e nagymérvű kivándorlását, saját bevalásuk szerint, *az elviselhetetlenül nagy ártéri adó idezi elő*, mely földjeikre súlyosul és a tisztességes, szorgalmas földmívelő munka utánvaló megélhetést lehetelenti. Boldog világ is lehet arra *Silinygyia* felé, ha ott ezt az adónemet nem ismerik.

— **Haza került.** *Kovács* Pál városi volt hejyettes számvéve és a „*Csongrádmegye*” című lap volt felelős szerkesztője, akit a budapesti esküdtszék, a szegedi kir. törvényszék által ellene indított sajtópörben 8 havi aiamfogháza itélt, büntetését leülve, a f. hó 1-én hazaérkezett. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak még e sajtópör előzményeire és arra, hogy *Kovács* Pál, lapjában megvesztegethetőséggel és a lóköttelkei való összejátással vádolta a szegedi büntényítő törvényszék bírát s bár vadjn csak általa-lóságban volt tartva, személyek megnevezése nélkül — az esküdtek a rágalmaszás vétségében vétkesnek találták és e verditk alapján itelte el a törvényszék. Most, büntetését kiáltva, visszajön otthonába és ezzel végbe-fejezést nyert ez az ügy is, mely annak idején országsszerte megiehetősteltűnést kellett.

— **Főlebbezés és municipium.** Szentes város előjárósága, képviselő testülete, polgármestere — egy szóval: minden rendű és rangú vezetője és vezére tudvalevőleg kivétel nélkül mind megannyi bajnoka az ősi alkotmányos választási rendszernek és esküdt ellensége minden közigazgatási reformnak, mely a hivatalnokok kinevezésében jutván kifejezésre, megnyírhalni kezűl szent jogainkat s ezek legarkalatosabbját: a polgárok szabad választói jogát. Hát hiszen ez szép dolog is, mindaddig, míg ezek a municipálisták aztán ellenkezése nem jönnek onmaguk, mint jött éppen *Sarkadi* N. Mihály polgármester, aki az ellene közig. bizottságilag előrendelt fegyelmi vizsgálatok ellen főlebbezés, e főlebbezését mind azzal okolta meg, hogy ő ellenséges viszonyban van a vármegye vezetőivel, még pedig az okon, mert nem szavazott rájuk a legutóbbi megyei tisztújításokor. Mindenesetre eredeti és nevezetes megokolás, amelynél a polgármester ur adig állíthattott ki külön szegénységű bizonyítványt a választási rendszer mellett: Mert ugyan mi erkölcsi érteke lehet egy olyan alkotmányos rendszernek és így a tisztviselő választásnak, ha legbüzdőbb híveit is nyíltan hírodetik, hogy ellenégeskedésbe hozza a szavazót a mevalasztalott?

— **Beteg főorvos.** *Follák* Sándor dr. Szentes város főorvosa, mint részvétellel érteükünk, súlyosan megbetegedett és már két hét óta kénytelen ágyban fekdüni. A

betegséget meghülés és ebből eredő rheumatikus fájdalom okozta, mely a beteget annyira legyengítette, hogy a napokban árnyékos- a minimumra szállt alá. Azóta azonban némi kis javulás állt be, de mindenesetre jó időbe kerül, míg erőt nyer visszaanyeri, hogy ismét nemes hivatásának élhessen.

— **Egy takarékpénztár csirái.** A *Csongrádmezei Közlöny* legutóbbi száma arról ad hírt, hogy a "Csongrádmezei hitelszövetkezet" előnevének megtartásával takarékpénztárrá kíván átalakulni 750 drb. tejjesen befizetett 1000 frtos részvényével, tehát 75,000 frt alapítókével. Az intézet igazgatósága ez ügyben már a múlt hó 31 ikén gyűlést is tartott, amelyen az átalakulás határozatba ment, illetőleg egy közgyűlés összehívása, mely ezen átalakulást végérvényesen megszavazza. *ha megszavazza*, mert tudunkkal ily időziki átalakuláshoz az összes részvények két harmad szavazatát követelik az alapszabályok. Eltekintve attól, a csirában levő új takarékpénztár részvényeinek jegyzésénél természetesen a jelenlegi hitelszövetkezet mostani részvényesei előjoggal bírnak s mézes madzgaként a lehető legkedvezőbb osztalék van nekik már előre is *kiállításba helyezve*, amennyiben az *igazgató*ság, eltérően a mostaninál csaknem tiszteletből vállalkozna a nagy felelősséggel járó igazgatói teendők végzésére. Hát hiszen nagy kérdés ugyan, hogy van-e szükség Szentesen egy harmadik *takarékpénztárra* s ha a most ilyenén átalakulni kívánó hitelszövetkezet e nemű törekvését vizsgáljuk: bizony bizony „nem”-mel kell e kérdésre felelőnk, de azért ám kísértsek meg azt a kis csirát terebélyes fává növelni, mert az bizonyos, hogy a mostani szervezetet, amikor hitelszövetkezetként számolunk — mint szű rágódik az alapszabályok azon intézkedése, mely az *igazgató*ságnak a *nyers nyeregményből biztosít 25% osztalékot*; mert hiszen e rendelkezés szerint sem kapott az az igazgatóság az első évben jőformán semmit osztalékul, azonban a jelen év zárlata alighanem 3000 frtot haladó összegben fogja e tantiémet kitüntetni. Az a *csaknem tiszteletből*, tehát ott rettenetes tag fogalom, melyet jobb lesz, határozottabban körülírni. Különben figyelemmel kísérjük ezt a közérdeklő mozgalmat és annak idején visszatérünk reá.

— **Amíg mi hadakozunk.** Se sziere se száma a miniszteraklató küldöttségnek, mely tőlünk Budapestnek veszi útját, hogy városunk diszpolgára, *Horváth Gyula hathatóspártfogásával* bepopogtasson beügyminiszternél, pénzügyminiszternél, kereskedelmi és földművelésügyi miniszternél, de ezert eset közül legalább is 999-ben csak azért, hogy valami vármegyey elenesen hadakozásunkban kikerüljék az igazlást. *Diszkuldtótságnak, monstre-küldöttség, panaszos küldöttség, alázatosan kerő küldöttség* mind csak a járban kopatja a kegyelmes urak ajtókincsét, hogy hadakozzon s mert a háború nem kedvez a békés fejlődésnek, sőt nyomán mindenkor pusztulás és slyedés jár, hát ez a mi háborúskodásunk sem képez kivételt az általános szabály alól s bizony a nagy veszedekett háborúsdíban észre se vesszük, hogy a szomszédban mozgódnak, néz pedig oivan irányban, ameyben tulajdonképen nekünk kellene mozgódnunk a *diszpolgárnak hathatóspártogásának igénybevételével*. Alig néhány hete ugyanis, hogy hírt adtunk arról, miszerint a földmiveseli miniszterium több földmivesiskola felállításának eszméjével foglalkozik és erre néve már a jövő évi költségelőirányzatában gondoskodás is történt. Megirtuk akkor, hogy e földmivesiskolák egyike itt állítassék fel s egyidejűleg behívjuk előjárásunk figyel-

met arra: vajjon nem tartava e időszerűnek, e tekintetben szintén peticionálni és minden megtenni a jó ügy érdekében? De hát a mi előjárásunk fejének kisebb gondja is nagyobb most ennél. Neki hivatalosan be kell előbb bizonyítania, hogy a vármegyeyvel háborúba keveredett; hogy ide egy kormánybiztos kinevezése vált szükségessé és legalább egy armádia honvédség rendelendő ki, amellyel a vármegyeyen diadalt arathasson. S amíg nálunk ez a gyermekek hadakozás folyik, azalatt szépen megelőz benünket a szomszéd Hódmező-Vásárhely, melynek küldöttsége a polgármester vezetésé alatt már a földmivesügyi miniszter elé járul, hogy egy földmivesiskolának náluk leendő létesítését kérelmezze és a miniszter a város viszonyairól személyesen informálja. De hisz ez nem baj. Mi csak hada kozunk tovább.

— **Első felvonás. utolsó jelenet.** Személyek: Szabics Lászlóné, szül. Gombos Erzsébet (fél év óta különváltva él a férjétől) Mari, ennek húga, Nagy György, az előbbinek kedvese, utóbb Mari jegyese, rendőrök, gypmester. A színtér Gombos Erzsébet lakásának udvara, majd még a rendőrkapitány-ság. Expozíció: Gombos Erzsébet, ki másfél év óta különvált Szabics László becsületes pintermestertől, a szerelem karjaiba dobtá magát, melyek Nagy György kubikos földi karjai alakjában fonódnak darzstermeté köré. A kubikos örök hűség esküszik Erzsébetnek és esküjű meg sem szegi — másfél évig. Ekkor azonban szemet vet Erzsébet hűgára, az ártatlan, szende Marira, akinél szerelme viszszerezemere lel úgy, hogy megkeri a kezét, melyet a léány, szemérmes, édes pírulással köt te neki. Erzsébet előbb szemhányott tesz a bútelenenk, majd a féltékenység furiáját gytörve, revolvert vásárol, hogy húga és kedvese életét kioltssa. Ime, a dráma első felvonásának előző jelenetei, melyet gyorsan követ az expozíció végjelenete. A gyilkos szándék kitundóik, feljelenik a rendőrségnek, Erzsébet, reméltében az emésző-gödörbe dobjá a revolvert, honnan azt rendőri asszisztencia mellett a gypmester veszi ki. A függöny legördültekor a rendőrfőkapitányi hivatal tün elő, ahol a szereplők egybegyűltek, hogy jegyzőkönyvbe diktálják vallo-másaikat.

— **Az új tanfelügyelő** Vármegyénk új tanfelügyelője *Tergina Gyula* dr. a f. hó 1-én vette át hivatalosan a tanfelügyelőség vezetését. Ugyanez alkalommal köríratot intézett a vármegye területén levő összes törvényhatóságokhoz, kérve, hogy működésében mindenkor támogassák. Kijelenté egyidejűleg, hogy *működése* mindenkor s népvétele, a vezetésére, illetve felügyeletére bizott összes tanintézetek fejlesztésére a áltaiában a hazai közművelődés emelésére fog irányulni. Szép cél és nemes törekvés, amelynek elérésében a tanfelügyelő méltán elvárhatja az összes városok és községek erkölcsi támogatását, mert csak így leend lehetséges, hogy a volt tanfelügyelő, *Léay Ferenc* alatt oly örvedetes fejlődésnek indult népvévelésünk továbbra is megmarad a tökélyesülés útján és nem következik be e térer stagnálás, sőt talán visszaesés.

— **Nyoma veszett.** *Becker Imre*, tiszvárványi íltetésű 13 éves fiú, ki Szentesen *Vass Béla* lakotásnál volt mint tauone al kalmazva, a f. hó 2-án, vasárnap, bucsuvétel nélkül hagyta el munkadoját és azóta nyoma veszett. Az eltűnt fiú apja jelentést tett erről a rendőrségnek, mely megindította ez ügyben a nyomozást, de eddig eredmény nélkül. Aki tehát valami utbugazítást tud adni, mely az eltűnt fiú nyomára vezetne: bizonyára nagy örömet szer-ez vele a fia eltűnése fölött bankódó apának.

— **Felbuzakadt restaurálás.** Nehogy valami jó veréből kertesben felágaskodjék az ősi virtus, előrebecsültjuk, hogy itt korántsem valami kenyérszolgáltató vagy képviselőválasztó restaurálásról van szó, hanem csak a református templom restaurálásáról, amelyet a bekövetkezett esős őszi időjárás szakított felbe. A vállalkozó, ifj. *Kovacs János*

nos építés ugyan készségesen befejezte volna ezt a munkát, de hát az egyház vezetői meg viszont készségesen tömementettek az észre ebbeli lőt-lezetttsége alól, igen helyesen úgy okosokdván, hogy a fat nem állja a meszelést az ilyen időjárás mellett. Így aztán tavaszig elhalasztatott a munka, sőt az éltveszedelem közt félített toronyállványt is leszedtek tegnapi, nehogy egész télen ott éktelekedjék.

Schwarze Seidenstoffe 60 kr. bis fl. 11.65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch. Qual.) — vers. roben- und stückweise porto. zollfrei des Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hofier), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. (1)

Irodalom.
„Klinikai füzetek” — előadások a gyakorlati orvostan összes ágaiból — címmel egy füzetes bavi folyóirat indult meg *Grimm* Károly udvari könyvkereskedő kiadásában, *Donath* Gyula dr. szerkesztésé mellett, amelynek célja: egy-egy füzetben önálló tanulmányt adni egy egy kör keletkezésére, lefolyása és gyógykezeléséről. A kiváló orvosi szakfolyóirat hazánk legnevesebb orvostani számítmunkatársai közé, ami eléig biztosíték arra néve, hogy előfizetői mindenkor kitünő értekezésekből, önálló tanulmányokból nyerne majd értesülést egy-egy veszedelmebb, járványos kör gyógykezelésére néve is.

Az első, októberi füzet fekszik előttünk, mely *Angyán Béla* dr. egyetemi magántanár avatott tollából az indiai cholera kór és gyógytanát kimerítően tárgyalja.

Az előfizetési ár, évenként 12 füzetre 4 frt, félévre vagyis 6 füzetre 2 frt. Egyes füzet ára 15 kr. Mely összeg *Grill* Károly cs. és kir. udvari könyvkereskedéséhez, Budapest V. Dorottya utca 2. küldendő.

KÖZGAZDASÁG.
Ánkettanácskozások a keresk. miniszterumban. *Baross Gábor* kereskedelmi miniszter eluöklete alatt és meghívására e hó 1-én több mint négy órai tanácskozás folyt az 1891. január hó 1-én életbe lépendő új szállítási tarifja ügyében Résztvettek ebben a kiválóbb gabonakereskedők, exportörök és szállítók, a kiknek a tarifára vonatkozó véleményök a legkülömbözőbb szempontokból meghallgatottak. Egy másik értekezlet tegnapi tartatott a kereskedelmi miniszter eluöklete alatt, amelyben kizárólag egyes biztosítói intézetek igazgatói és képviselői vettek részt. A miniszter a biztosítás képviselőinek a *baletesk elleni biztosításról* szóló törvény határozmányait mutatta be javaslat végett, azzal a kérdéssel, hogy a *baletes elleni biztosításokat* kultiváló biztosítói intézetek vannak-e abban a helyzetben, hogy a törvényjavaslatban felhozott modalitások értelmében, a munkásokat *baletes* ellen biztosíthassák. A jelenlevőt küldöttek megjelölték elvi álláspontjukat s általánosságban igennel válaszoltak a miniszternek.

Laptulajdonos és felelősszerkesztő: **Dr. Mátéffy Ferenc.**
Társ-szerkesztő: **Bánfalvi Lajos.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
A csizmadia ipartársulat
I. t. 206 sz. háza jövő Szent-György napjától, több évre bérbe kiadó, vagy örök áron is eladó. Értekezhetni lehet. Soós Ferenc társulati elnöknel. 6-4
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX